

Шаферівський Богдан

к. с-г. н., доцент кафедри

Полтавська державна аграрна академія

м. Полтава

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, висувають нові вимоги до підготовки фахівців. Вхідження освіти України в Болонський процес привело до зміни цілей, задач та умов здійснення навчання у вищих навчальних закладах (ВНЗ). Відповідно до цього розробляються, вдосконалюються та впроваджуються нові педагогічні технології навчання [1].

Отже, актуальність даної теми пов'язана з тим, що нині здійснюється модернізація української системи освіти, котра висуває нові вимоги до результатів навчання, а також до підготовки висококваліфікованих працівників у всіх галузях освіти, в тому числі до педагога, його професійної мобільності.

Особлива увага у даному контексті має приділятися саме організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, як основного засобу засвоєння навчального матеріалу. Виконання здобувачами вищої освіти індивідуальних завдань з навчальних дисциплін буде сприяти відпрацюванню та засвоєнню навчального матеріалу, закріпленню та поглибленню отриманих в ході аудиторних занять знань і, головне, формуванню культури розумової праці та навичок самоосвіти, а також розвитку творчих здібностей у здобувачів. Такий підхід, у свою чергу, потребує необхідності перенесення акценту з

процесу викладання на процес навчання [2, 3].

Мета самостійної роботи здобувачів вищої освіти – це розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності здобувачів, формування умінь і навичок самостійної інтелектуальної праці, формування у здобувачів вищої освіти потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови для творчого мислення. Основне завдання самостійної роботи – навчити здобувачів вищої освіти самостійно працювати з різними джерелами інформації, творчо сприймати та осмислювати навчальний матеріал.

Отже, основна задача викладача полягає в наступному:

- ✓ забезпечити навчальний процес відповідними навчально-методичними матеріалами;
- ✓ передати здобувачам знання з конкретної навчальної дисципліни та продемонструвати зв'язок з іншими навчальними дисциплінами;
- ✓ розкрити сутність існуючих проблем та дискусійних питань в межах конкретної навчальної дисципліни;
- ✓ допомогти здобувачам правильно організувати процес самостійної навчально-пізнавальної діяльності;
- ✓ навчити здобувачів вчитися, у тому числі самостійно, та ефективно управляти власним часом.

За таких умов викладач виступає, свого роду, посередником між накопиченими знаннями та здобувачами, які мають виконати відповідну, не менш важливу, роботу, а саме:

- ✓ отримати знання з конкретної навчальної дисципліни;
- ✓ закріпити та засвоїти в ході самостійної роботи отриманий матеріал;
- ✓ бути здатним застосовувати з часом отримані знання на практиці;
- ✓ збагатити отримані знання власним досвідом та передати їх наступним поколінням.

Основна складність цієї роботи полягає в тому, що достовірно оцінити її якість (як на рівні викладача, так і на рівні студента) можна:

- ✓ по-перше – лише опосередковано;
- ✓ а по-друге – лише з часом.

Це пов'язано з тим, що як для викладача недостатньо лише передати здобувачам знання, так для здобувачів недостатньо просто запам'ятати отриманий матеріал. Оскільки процес навчання є більш глибоким і за соєю формою, і за своєю сутністю.

Значною мірою процес навчання може бути значно покращений за умов поєднання в процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів двох напрямів: навчально-пізнавальної та науково-пізнавальної діяльності здобувачів. Глибинна сутність основних напрямів самостійної пізнавальної діяльності здобувачів розкривається в їх меті та призначенні.

Для навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти вона полягає у більш глибокому засвоєнні лекційного та практичного матеріалу та у розширенні горизонтів бачення навчальної дисципліни і можливостей її

застосування на практиці.

Відповідно, для науково-пізнавальної діяльності найбільш важливим є спонукання та мотивація здобувачів до наукового пошуку, наукового пізнання та подальшої реалізації наукового потенціалу.

Незважаючи на те, що наукова діяльність ніколи не була і не є масовою, саме вона сприяє:

- ✓ з одного боку – посиленню розумової діяльності здобувачів;
- ✓ з іншого – дозволяє викладачу знаходити, розкривати та сприяти подальшій реалізації наукового потенціалу здобувачів вищої освіти.

Цей процес супроводжується:

- ✓ збором фактичного матеріалу, на якому має будуватись подальше наукове дослідження;

- ✓ пошуком та визначенням наукових проблем;
- ✓ аналізом причинно-наслідкових зв'язків визначених проблем;
- ✓ формулюванням наукової гіпотези, як форми розвитку наукового пізнання;

- ✓ доказом наукової гіпотези як одного із шляхів до встановлення істини;
- ✓ теоретичним узагальненням основних результатів наукового дослідження.

При цьому, основною характерною ознакою організації самостійної навчально-пізнавальної та науково-пізнавальної діяльності здобувачів має бути системний підхід, який починається на перших курсах та закінчується написанням та захистом здобувачами магістерських робіт. Такий підхід дозволяє:

- ✓ з одного боку – підвищити професійну мотивацію здобувачів;
- ✓ а з іншого – виявити та допомогти реалізувати науковий потенціал молоді, яка навчається у ВНЗ.

Отже, високий рівень організації самостійної навчально-пізнавальної та науково-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти не тільки сприяє якісному засвоєнню здобувачами навчального матеріалу, а ще й закладає основи подальшої постійної самоосвіти та самовдосконалення молодого покоління.

Список використаних джерел

1. Дідківська О.Г. Напрями вдосконалення механізмів регулювання професійної освіти в Україні. *Вісник Запорізького національного університету: збірник наукових статей. Педагогічні науки*. 2015. № 3 (21). С. 118–124.

2. Канівець М.В. Роль самостійної роботи в процесі саморозвитку студентів. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2012. № 2. С. 87–94.

3. Солдатенко М. Самостійна пізнавальна діяльність у контексті Болонського процесу. *Рідна школа*. 2005. № 1. С.49–51.